

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	5

ХУДОЖНІЙ РОЗПИС ТКАНИН

Семестр 5 (осінь 2024/2025 н.р.)

Викладач	Малік Тетяна Вікторівна , ст. викладач кафедри ДТО
Е-mail	mata.82@ukr.net
Заняття	За розкладом онлайн Skeip M.T.V.82
Консультації	Під час занять та за домовленістю
Адреса	ауд. 317, корпус 2, поверх 3, вул. Мистецтв, 6
Телефон	+380677841808; +380505518022

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи в робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (*скорочено* – ХРТ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати наступним чином: *прізвище завдання*. *Розширення: текст – doc, docx*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи, що виконані самостійно або індивідуально, мають бути надіслані на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Навчальний посібник «Мистецтво розпису тканин»* - протокол Вченої ради від 23.05.2018 Харків, ХДАДМ, 2018. 99 с.
2. *Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Художній розпис тканин» спеціалізації „Дизайн тканин та одягу” спеціальності „Дизайн 6.020200.* – Харків: ХДАДМ, 2021. – 40 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Пензлі: щетинисті, круглі і плоскі, різних розмірів, ватяні і поролонові тампони, ножиці, рами для розпису, формочки для фарби, сухі барвники, акрилові фарби для тканини, електропіч, картон, тканина.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «Художній розпис тканин» (ХРТ) є надання знань та навичок з опанування технік різних видів декоративного розпису тканин.

Завдання курсу полягає у забезпеченні відповідної професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну тканин та одягу з професійною орієнтацією в широкому спектрі його застосування. Дисципліна вміщує теоретичні відомості про види технік художнього оформлення текстилю, інструменти та матеріали, пов'язані з практичним їх застосуванням. Практичний курс будується на послідовному виконанні різноманітних вправ.

Дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю умов

ЗК 9 – Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

СК 3 – Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну;

СК 4 – Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності;

СК 5 – Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності

СК6 – Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями);

СК 7 – Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну

СК 8 – Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта;

СК10 – Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями)..

Програмні результати навчання:

ПРН1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;

ПРН 4 – Визначати мету, завдання та етапи проектування;

ПРН 6 – усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;

ПРН7 – аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;

ПРН 8 – Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію;

ПРН 9 – Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання;

ПРН 10 – Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі;

ПРН11 – розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;

ПРН 12 – Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності;

ПРН 13 – Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну;

ПРН 15 – Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках;
ПРН 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності;
ПРН 18 – Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

В процесі вивчення дисципліни ХРТ студент знайомиться з лекційним матеріалом, де викладаються принципи створення виробів різними техніками декоративного розпису. Після лекційного курсу студенти виконують практичні завдання. Дисципліна направлена на оволодіння основними техніками створення текстильного рисунка засобом ручного розпису. Виконуючи практичні завдання, студенти одержують початкові навички створення рисунку на тканинах різного виду та використання його при проектуванні тканин та одягу.

Основна спрямованість курсу – оволодіння основними техніками ручного розпису.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру – 5 семестр 3-го року навчання (4 кредити ECTS, 120 навчальних години, в тому числі 60 годин – аудиторні практичні заняття та 60 годин – самостійна, індивідуальна робота студентів).

Всього курс має 2 змістовних модулі.

Осінній семестр: 60 год. – практичні заняття, 60 – самостійна робота студентів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Історичні відомості про виникнення і розвиток видів художнього розпису тканин: вступна бесіда.

Тема 2. Матеріали та обладнання. Організація робочого місця. Класифікація і підготовка барвників до розпису, інструменти та інші пристосування для розпису.
Бесіда, майстерклас.

Тема 3. Вузликівий батик. Паланги, тритік, ікат, бандан та інші.

3.1. Виконання зразків перев'язаного батику (ікат) – 3-6 зразків.

3.2. Виконання зразків прошивного батику (тритік) -3-6 зразків.

3.3. Виконання зразків складаного батику (шиборі) -3-6 зразків.

3.4. Модульна робота. Виготовлення виробу з використанням вивчених технік.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 1. Техніки ручного друку; історичний розвиток, інструменти і матеріали.
Бесіда, воркшоп.

2.1. Виконання зразків з використанням штампів методом від світлого до темного.

2.2. Виконання зразків з використанням трафаретів (одного та декількох) з використанням акрилових фарб.

2.3. Виконання зразків з використанням природних матеріалів.

Тема 2. Художній розпис штучного виробу (футболки, світшоту) акриловими фарбами.

2.1. Розробка ескізу для футболки у техніці ручного розпису, підготовка до розпису.

2.2. Виконання вільного розпису на обраному виробі.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань та розробку ескізів, а також виконання вправ та завершення роботи. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є модульний та екзаменаційний перегляд.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з чату (окрім лекції).

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з навчальним відділом та студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Студент повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану. В обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом. Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено копіювання чужих робіт, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі модульного або екзаменаційного перегляду – студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Те ма	Вид заняття	Зміст	Годи ни	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом	1	Бесіда	Вступна бесіда: історичні відомості про виникнення і розвиток видів батику; матеріали та обладнання	2		

За розкладом	2	Бесіда, майстерклас	Матеріали та обладнання, підготовка тканини для розпису, організація робочого міста	2		
За розкладом	3	практичне заняття	Вузликівий батик (Ікат)	4	Виконання зразків перев'язаного батіку (ікат) – 3-6 зразка.	Тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
За розкладом	4	практичне заняття	Вузликівий батик (шиборі)	4	Виконання зразків складаного батіку (шиборі) - 3-6 зр.	Тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
За розкладом	5	практичне заняття	Вузелковий батик (тритік)	4	Виконання зразків прошивного батіку (тритік) - 3-6 зразка.	Тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
За розкладом	5	практичне заняття	Вузелковий батик (павутинка)	4	Виконання зразків вареного батіку «Павутинка»-3-6 зр.	Тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
За розкладом	6	практичне заняття	Залікова робота 1 модулю	10	Виконання штучного виробу (хустка, шарф, парео) або фрагменту тканини любою з вивчених техніках.	Тканини, нитки, допоміжні матеріали, приноситься на заняття.
За розкладом	7	Бесіда, воркшоп	Техніки ручного друку та вільного розпису акриловими фарбами. історичний розвиток, інструменти і матеріали	2		
За розкладом		практичне заняття	Виготовлення штампів для друку на тканині	4	Виконання зразків з використанням штампів методом від	Матеріали для виконання штампів.

					світлого до темного.	
За розкладом		практичне заняття	Виготовлення трафаретів для друку на тканині	4	Розробка мотиву та підготовка трафарету.	Папір, різак, пластик.
За розкладом		практичне заняття		4	Виконання зразків з використанням трафаретів методом від світлого до темного.	Тканина, акрилові фарби.
За розкладом		практичне заняття		4	Виконання зразків з використанням природних матеріалів.	Тканина, акрилові фарби, овочі та фрукти.
За розкладом		практичне заняття		2	Розробка ескізу для футболки у техніці вільного розпису.	Папір, пензлі, фарби.
За розкладом		практичне заняття		2	Підготовка футболки до розпису, перенос рисунка.	Футболка, м'який олівець, ескіз.
За розкладом		практичне заняття		8	Виконання розпису.	Футболка, акрилові фарби

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
Теми 1-4	Поточний контроль	0-40
Теми 5-8	Поточний контроль	0-40
	Екзаменаційний перегляд	0-20
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0-30	0-50	
А	26-30	44-50	Студент у повному обсязі опанував матеріали, надав додаткові роботи та приклади за темою. На високому професійному рівні виконав завдання, продемонстрував самобутню авторську техніку розпису. Подача робіт охайна, професійна, оригінальна.
В	21-25	39-43	Студент повністю оволодів технікою розпису тканин, в повному обсязі виконав практичні роботи, але в процесі виконання допустив декілька незначних помилок, що можуть стосуватися композиції використання прийому.
С	16-20	33-38	Студент повністю оволодів матеріалом, в повному обсязі

			виконав практичні роботи, але припустився грубих помилок у застосуванні прийомів або технік, є проблеми з якістю роботи.
D	11-15	28-32	Студент не в повному обсязі оволодів технікою розпису тканин, роботи виконані із значними помилками, грубо оформлені.
E	6-10	22-27	Дана оцінка є слідством вкрай поганого відношення студента до занять і майже повної відсутності знань з даної дисципліни.
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою семестрового контролю є екзаменаційний перегляд. Для одержання підсумкової оцінки необхідно пройти всі модульні контролю за семестр і виконати екзаменаційну роботу, яка і презентується під час перегляду. Покращити результат навчання

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за участь у конференції за темою дослідження, виконаною в межах дисципліни (5–8), науково-творчі заходи (2–4), активність на заняттях, участь у житті групи (1–2). Максимальна кількість балів-бонусів — 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Базова

1. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник / Запаско Я.П., Голод І.В., Білик В.І. Львів : Афіша, 2000. Т. 2. 400 с., 279 іл.
2. Касьян Т.К. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Батик» з дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» з практикумом у навчальних майстернях для студентів IV курсу в галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом підготовки 6.020205 – Образотворче мистецтво, Черкаси, 2009. 67 с.
3. Малиніна А.О. Основи розпису тканини. Харків, «Скорпіон», 2005
4. Малік Т.В. Специфіка викладання дисципліни Художній розпис тканин; Вісник ХДАДМ, Харків, 2022. №2.
5. Селищева К.Є. Художній розпис тканини у декоративному мистецтві України XIX початок XXI ст. : магістерська кваліфікаційна робота студентки художньо-графічного відділення факультету мистецтв групи ОМ-м-13 / К.Є. Селищева ; наук. керівник Ю.О.Зенькович. Кривий Ріг, 2018. 134 с. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2787>
6. Семак З.М. Технологія художнього розпису. 2002.
7. Печенюк Т.Г. Розпис тканин в Україні (20-і – поч. 90-х років XX ст. // Автореф. Дис. Канд. Мистецтвознавства. Львів, 1996. 20 с.
8. Посібник з основ розпису тканини. Холодний батик. Для студентів напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво» / Укладач О.А. ПоловнаВасильєва. Дніпропетровськ, Акцент ПП, 2015. 31 с.

Допоміжна

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Кугай К.Б. Англо-український термінологічний тлумачний словник з дизайну та текстилю / К.Б. Кугай. К.: КНУТД, 2012. 312 с.
3. Кара-Васильєва Т, Чегусова З. Декоративне мистецтво України XX століття. У пошуках «великого стилю». К. : Либідь, 2005. 280 с.

4. Лагода О., Гурдіна В., Малік Т. Принтування в дизайні текстильних виробів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. № 38. 2021. С. 28-35.
5. Будяк В., Васильєва М., **Малік Т.**, Гурдіна В. Засоби кастомізації в сучасному дизайні одягу. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. № 4.
6. Малік Т. Хустка: історія винекнення, сучасний стан та тенденції розвитку. Матеріали міжнародної наукової конференції “Дизайн ХХІ століття. Українська модель дизайну: Василій Єрмілов”. 28.03.2024.
6. Сузі Сток. Батик. 2001.

Корисні посилання:

<https://www.toybytoy.com/stuff/Interesting-acrylic-painting-techniques>

<https://www.livemaster.ru/topic/2873199-kurs-po-okrashivaniyu-tkanej-v-tehnike-shibori-uzelkovyj-batik>

<https://irenabatik.ru/batik-obuchenie/batik-texniki/uzelkovyj-batik.html>